

Міністерство освіти і науки України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Білоцерківський національний аграрний університет
Кафедра садово-паркового господарства БНАУ
Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАНУ
Словацький університет сільського господарства (Словацька Республіка)
Краківський сільськогосподарський університет ім. Гуго Коллантая (Польща)
Компанія The Garden Design Shop (Белфаст, Північна Ірландія)
Державний університет «Житомирська політехніка»
ГО «Гільдія ландшафтних архітекторів України»
Гостомельська селищна військова адміністрація Бучанського району Київської області

МАТЕРІАЛИ

**V Міжнародної науково-практичної конференції
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, ШЛЯХИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ЛАНДШАФТНОЇ АРХІТЕКТУРИ,
САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА,
УРБООКОЛОГІЇ ТА ФІТОМЕЛІОРАЦІЇ**

25 вересня 2025 року, м. Біла Церква

Біла Церква – 2025

DOI 10.33245/25-09-2025

УДК 712:502.17(063)

Актуальні проблеми, шляхи та перспективи розвитку ландшафтної архітектури, садово-паркового господарства, урбоекотології та фітомеліорації : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Біла Церква, 25 вересня 2025 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2025. – 172 с.

Редакційна колегія:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор.
Фіялко А.Б., д-р с.-г. наук, доцент.
Варченко О.М., д-р екон. наук, професор.
Карпук Л.М., д-р с.-г. наук, професор.
Бойко Н.С., канд.біол. наук.
Майкл О'Рейллі (Michael O'Reilly).
Шумик М. І., канд. біол. наук, с. н. с.
Рашковська Ю.В.
Ключевич М. М., д-р с.-г. наук, професор.
Камолікова О.М.
Іллючок В.С.
Ільєнко М.М.
Крупа Н.М., канд. біол. наук, доцент.
Ващук Ю.В., доктор філософії.
Олешко О.Г., канд. с.-г. наук, доцент.

Відповідальні за випуск: Олешко О.Г., Фіялко А.Б.

До збірника ввійшли матеріали і тези доповідей, подані учасниками V Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми, шляхи та перспективи розвитку ландшафтної архітектури, садово-паркового господарства, урбоекотології та фітомеліорації» (25 вересня 2025 року, Білоцерківський національний аграрний університет) до Організаційного комітету. Тексти публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідають автори.

Ел. адреса: <https://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/27>

УДК: 72.015:504

ДУБОВИЙ О.В., канд. с.-г. наук, доцент

Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ, Україна

СОЛДАТЕНКО Л.В., здобувач

Національний університет біоресурсів і природокористування м. Київ, Україна

ДУБОВИЙ В.І., д-р с.-г. наук, професор

ЗЕЛЕНЕЦЬ С.В., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна

E-mail: vidubovy@gmail.com

РОЛЬ ЛАНДШАФТНОГО ДИЗАЙНУ В ПОКРАЩЕННІ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ЛЮДИНИ

Показано, що рослинний організм, який живе в повній гармонії з навколишнім середовищем, правильно реагує на ті зміни, які відбуваються в природі. Стає очевидним, що людина в своїй діяльності повинна постійно знаходитися в пошуку нових підходів, технологій вирощування рослин, які її безпосередньо оточують.

Ключові слова: ландшафтний дизайн, рослинні об'єкти, трав'яний рулонний газон, квіткова ваза.

O.V. Dubovyi

Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv

L.V. Soldatenko

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv

V.I. Dubovoy, S.V. Zelenets

Bila Tserkva National Agrarian University

The role of landscape design in improving the living space of humans

Abstract: It has been shown that plant organisms living in complete harmony with their environment respond appropriately to changes occurring in nature. It is evident that humans must constantly seek new approaches and technologies for cultivating the plants that surround them.

Keywords: landscape design, plant objects, rolled turf, flower vase.

Екологічний дизайн є популярним сучасним напрямком. Більшість нових будівель завжди враховують екологічний дизайн. Сенс такого дизайну в максимальному наближенні середовища проживання до природних умов, це може по-різному виражатися і підходить не тільки для житлових будівель, а й для офісів [5].

Ландшафтний дизайн є новим напрямком у дизайні, який з'явився в останньому десятилітті минулого століття. Він став відображенням людських прагнень до гармонійної взаємодії суспільства і навколишнього середовища. У такому інтер'єрі вважається негуманним застосовувати ненатуральні матеріали. Основною ідеєю екологічного дизайну інтер'єру є підкреслити бажання господарів цінувати дари навколишнього світу, яке виражається в створенні натурального інтер'єру. У такому оточенні людина починає відчувати єднання з навколишнім світом, і відпочиває від повсякденної метушні.

Людина, працюючи з рослинними об'єктами, вивчаючи їх властивості росту і розвитку часто звертала увагу на окремі зразки рослин, їх архітектоніку: наскільки

вони були витончені, виділялись красою і стійкістю проти природних катаклізмів (вітрів, сильних зливових опадів, високих і низьких температур тощо) [2, 3].

Округлі листя Вікторії регії (*Victoria amazonica*) досягають в діаметрі до 2 метрів. Незважаючи на незначну товщину, вони досить міцні, щоб витримати вагу дорослої людини. Своєю високою міцністю листя зобов'язані тому, що їх нижня поверхня укріплена свого роду балками. Від центру листа променями, що нагадують спиці в колесах, розходяться в різні боки товсті, сильно виділені жилки, які в міру наближення до краю стають все більш плоскими [6].

Природа споконвіку створює колони, які в принципі сконструйовані так само раціонально, як і армовані сталлю бетонні опори, з якими людина знайома протягом трохи більше 100 років. Бетон добре протистоїть стисканню, але погано переносить значні розтягування. Однак якщо бетон армувати сталлю, яка стійка до розтягуючих навантажень, то вся конструкція знайде ту високу міцність і довговічність, які притаманні, наприклад, великопролітним автодорожним мостам. Зрозуміло, що сталева арматура залізобетонних конструкцій повинна розташовуватися там, де виникають найбільші навантаження на розтягування. У тій бетонній плиті, про яку йшла мова вище, армувати слід її нижню частину. Навпаки, в разі вільнонесучого балкона арматура повинна бути розміщена в верхньому шарі бетонної плити [6, с.216].

Слід відмітити, що винахідник залізобетону не був ні інженером, ні архітектором. Ним виявився французький садівник Ж. Монье. У 1867 році, намагаючись виготовити для своїх квітів діжки з цементного розчину, він вперше застосував каркас з металевої сітки. Але і він не «винайшов», а скоріше «відкрив» залізобетон, бо, будучи садівником, Ж. Монье не міг не бачити, яким чином рослини посилюють свої несучі конструкції [6]. Саме такі рослинні рішення були покладені в основу будівництва Ейфелевої вежі у Франції, яка є культовою в цій країні.

У дизайні пропорції складаються звичайно в результаті коректування уже визначеної основи. Ця основа обумовлена призначенням предмета, технологією його виготовлення та інші [7].

Історія природознавства свідчить, що чим екстремальніші умови росту і розвитку рослин, тим геніальніша і різноманітніша пристосовність рослин до примх навколишнього середовища. Нерідко пристосування заходить настільки далеко, що зовнішнє середовище починає повністю визначати форму рослини. І тоді рослини, що відносяться до різних сімейств, але живуть в одних і тих же суворих умовах, часто стають фенотипово настільки схожими один на одного, що це може ввести в оману щодо істинності їх родинних зв'язків. Наприклад, в пустелях областях для кактусів, найбільш раціональною виявилася форма кулі. Однак не все те, що має кулясту форму і шипи-колючки – кактуси. Настільки така доцільна конструкція, що дозволяє вижити в найтяжчих умовах пустель і напівпустель, виникла і в інших систематичних групах рослин, які не належать до сімейства кактусових. І навпаки, кактуси не завжди мають форму кулі і густо розміщені колючки. Колючки на кактусах здатні притягувати вологу із повітря, шляхом електризації їх від сильного вітру.

Використання пшеничних стебел (соломи) успішно використовувалось, а в даний час удосконалюється, в Україні при будівництві дахів в основному сільських житлових будинків, які надзвичайно ефективно захищають будівлю від перегріву влітку і зберігають тепло зимової пори. Головні убори і взуття із соломи це є культові

елементи українського етносу. Перелік таких прикладів можна продовжити, але очевидним є те, що жити в повній гармонії з навколишнім середовищем – значить вивчити і запроваджувати в повсякденне життя його закони. В зв'язку із цим, людина в своїй діяльності постійно знаходиться в пошуку нових підходів, технологій вирощування рослин, які її безпосередньо оточують [1].

Основною метою наших досліджень було удосконалити технології вирощування квіткових, овочевих рослин, декоративних кущів та плодових дерев, які складають сутність ландшафтного дизайну і є повсякденним оточенням людини.

Виростити трав'яний газон – річ не проста, якщо врахувати відсутність належних умов. Агрофізичні властивості ґрунту за таких умов бувають не прийнятні. [8].

В нагоді стає надзвичайно доступний простий спосіб вирощування трав'яного газону, який нами було удосконалено в процесі науково-дослідних робіт. На рівній площадці (асфальтній, бетонній тощо) по периметру розміщуємо дерев'яні бруски розміром 40×40, довжина яких довільна. Вистилаємо її поліетиленовою плівкою, де дерев'яні брусочки слугують за стінки майбутнього газону. Підготовлену ґрунтову суміш із ґрунту, піску і перегною (в співвідношенні 1:1:1) поміщаємо на плівку, шар якої визначає товщину дерев'яних брусків, тобто 40 мм. Висіваємо злакові трави відповідних сортів і поливаємо за необхідності. З метою запобігання розливу субстрату під час опадів, накриваємо його плівкою. При появі сходів, висота яких буде 4-5 см, проводимо їх зрізання для кращого укорінення трави. Через 45-50 днів газон буде придатний для розміщення на постійне місце. Це може бути схил або ж інша попередньо підготовлена ділянка. На вирівняній ділянці ґрунту розміщуємо по частинам цей рулонний газон довільної форми як елементи запланованого ландшафтного дизайну. Як засвідчує практика, висіяти безпосередньо в ґрунт насіння газонних трав і подальший їх полив не сприяє отриманню густого трав'яного покритву. Свідченням цьому може слугувати використання рулонного трав'яного газону на території Київського національного університету культури і мистецтв (м. Київ, вул. Коновальця, 36).

Відомо, що кімнатні рослини ушкоджуються різними шкідниками, втрачають свою привабливість, а при сильному ушкодженні – гинуть. Серед шкідників найнебезпечнішими є щитівки, кокциди, попелиці, кліщі, білокрилка, трипси та інші.

Слід відмітити, що ми свідомо не відмічаємо нові ефективні пестициди для боротьби із хворобами і шкідниками кімнатних рослин і в умовах дачних ділянок, адже це не допустимо із екологічної точки зору.

Таким чином організм, який живе в повній гармонії з навколишнім середовищем, правильно реагує на ті зміни, які відбуваються в природі. Саме так поведуться рослини, пристосовуючись до умов конкретної екологічної ніши. Можливо в майбутньому не так важливо людині бути залежною від техніки, а краще було б щоб машини допомагали людині адаптуватися до її природного оточення, тобто пристосувати техніку до людини без будь-якої шкоди в цілому для природи і для її здоров'я зокрема.

В зв'язку із цим жити в повній гармонії з навколишнім середовищем – значить вивчити і запроваджувати в повсякденне життя його закони. Стає очевидним, що людина в своїй діяльності повинна постійно знаходитися в пошуку нових підходів, технологій вирощування рослин, які її безпосередньо оточують.

Список використаних джерел

1. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць. – Львів: Світ, 2005. – 456 с.
2. Дубовий В. І. Дубовий О.В. Екологічна культура Херсон.2016. 256 с.
4. System Landscape Architecture. Birkhäuser Architecture. 2009.177 p.
5. Paturi, F. Plants: Nature's Ingenious Engineers, 1979. 312 p.
6. Голуб Н.М. Роль ландшафтного дизайну у формуванні комфортного середовища для людини // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. – 2018. – Вип. 52. – С. 112–119.
7. Клименко Ю.О. Ландшафтний дизайн як засіб гармонізації життєвого простору людини // Науковий вісник ЛНУ ім. І. Франка. Серія біологічна. – 2019. – № 80. – С. 77–84.
8. Дудник І.М. Ландшафтна архітектура як засіб підвищення якості життя в містах // Містобудування та територіальне планування. – 2022. – Вип. 80. – С. 133–139.

УДК 37.1

КАДУРІНА А. О., кандидат архітектури, доцент

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, м. Одеса, Україна

E-mail: sad.park.onu@gmail.com

МЕТОД СИНТЕЗА В ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН З ЛАНДШАФТНОГО ДИЗАЙНУ. ПИТАННЯ ПРОЄКТУВАННЯ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ

Дослідження охоплює питання взаємного впливу та синтезу завдань на різних дисциплінах з ландшафтного дизайну. Проаналізовано як за допомогою цього взаємозв'язку можна вийти на цікаві проєктні рішення щодо реальних об'єктів в межах навчання. Питання ландшафтного проєктування та реконструкції садів та парків розглянуто також з точки зору факторів впливу на створення історичних садів різних країн та часів і отриманих закономірностей.

Ключові слова: ландшафтний дизайн, реконструкція та реставрація парків, спеціальність СПГ, метод синтезу, фактори формування садів та парків.

A.O. Kadurina

Odesa I. I. Mechnikov National University

The synthesis method in teaching landscape design disciplines: design and reconstruction issues

Abstract. The research addresses the interrelation and synthesis of tasks within various disciplines of landscape design. The study examines how this interdisciplinary interaction can generate innovative design solutions for real-life projects in the educational process. Issues of landscape design and the reconstruction of gardens and parks are also considered through the lens of historical factors that shaped gardens in different countries and periods, revealing the underlying principles and regularities that emerged.

Keywords: landscape design, reconstruction and restoration of parks, GPM specialty, synthesis method, factors of formation of gardens and parks.

Дисципліни «Ландшафтне проєктування та дизайн» і «Реставрація та реконструкція садів і парків» є провідними в навчанні студентів спеціальності «Садово-паркове господарство», які в майбутньому планують стати ландшафтними дизайнерами. Перша дисципліна має справу з сучасними, а друга – найчастіше з історичними садами та парками. При цьому решта предметів виступає їхньою